

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **Občanské sdružení LÍPA 2000**, IČ: 70883998, se sídlem Gregorova 127/12, Písek, proti žalovanému: **Krajský úřad - Jihočeský kraj**, se sídlem U Zimního stadionu 1952/2, České Budějovice, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 17. 3. 2010, č. j. 10 A 5/2010 - 42,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 17. 3. 2010, č. j. 10 A 5/2010 - 42, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Usnesením ze dne 17. 3. 2010, č. j. 10 A 5/2010 - 42, Krajský soud v Českých Budějovicích zastavil řízení o žalobě žalobce proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 1. 2010, č. j. KUJCK/34099/2009/OZZL/Hk/O-112/09, a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Písek ze dne 15. 10. 2009, č. j. MUPI/2009/26038/LO, jímž bylo městu Písek povoleno pokácení lípy velkolisté rostoucí mimo les na pozemku parc. č. 1146/13 v katastrálním území Písek z důvodu stavby příjezdové komunikace do vnitrobloku, kde je podle územního plánu počítáno s výstavbou obytných domů.

Krajský soud v Českých Budějovicích v odůvodnění předmětného usnesení uvedl, že žalobce nesplnil svou poplatkovou povinnost, a proto byl usnesením ze dne 27. 1. 2010 vyzván k zaplacení soudního poplatku. Žalobce následně podal žádost o osvobození od soudních poplatků, kterou soud usnesením ze dne 3. 3. 2010, č. j. 10 A 5/2010 - 34, zamítl;

toto usnesení nabylo právní moci dne 5. 3. 2010. Krajský soud současně usnesením ze dne 3. 3. 2010, č. j. 10 A 5/2010 - 38, žalobce vyzval k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč ve lhůtě sedmi dnů od doručení usnesení a poučil jej o následcích nezaplacení soudního poplatku. Podáním doručeným soudu dne 15. 3. 2010 žalobce sdělil, že stanovený soudní poplatek nezaplatí. Krajský soud shledal, že žalobce v soudem stanovené lhůtě, která uplynula dne 12. 3. 2010, poplatkovou povinnost nesplnil; soudní poplatek neuhradil ani do doby rozhodování soudu. Protože lhůta určená k zaplacení soudního poplatku marně uplynula a žalobce byl na následky nezaplacení upozorněn, krajský soud podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, řízení zastavil.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel namítal nezákonnost spočívající v porušení § 9 odst. 4 písm. c) zákona o soudních poplatcích a v porušení čl. 4 a 38 Listiny základních práv a svobod, čl. 10 Ústavy České republiky a čl. 6 odst. 1 a 17 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Konstatoval, že doložil nemožnost zaplacení soudního poplatku z důvodu nemajetnosti a újmu hrozící v důsledku zastavení řízení, a zdůraznil, že mu soud odepřel soudní ochranu. Stěžovatel podotkl, že poplatková povinnost není absolutní a soudy musí respektovat podmínky pro osvobození od soudních poplatků stanovené v § 36 s. ř. s. Namítal, že zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku je za stavu, kdy nemajetný poplatník nemá dostatečné finanční prostředky zjevným příkladem procesní absurdity a diskriminace. Krajskému soudu stěžovatel vytkl, že opomněl rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci sp. zn. 5 As 34/2007, který definuje nicotné rozhodnutí (rozhodnutí zjevně nesplnitelná možnostmi a prostředky povinného), a vycházel z nicotného rozhodnutí ze dne 3. 3. 2010, č. j. 10 A 5/2010 - 38, k jehož nicotnosti byl povinen přihlédnout i bez návrhu. Stěžovatel dále rozporoval zjištění krajského soudu, že v podání doručeném soudu dne 15. 3. 2010 sdělil, že soudní poplatek nezaplatí. V tomto podání pouze uvedl, že poplatek zaplatit nemůže, protože nemá finanční prostředky. Stěžovatel rovněž vytýkal soudu vadu řízení spočívající v tom, že asistent soudce, překročil vydáním usnesení č. j. 10 A 5/2010 - 34 a č. j. 10 A 5/2010 - 38 svou pravomoc. Stěžovatel uzavřel, že napadené usnesení je příkladem diskriminace podle majetku, a navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost přípustnou, neboť podle jeho konstantní judikatury *v řízení o kasační stížnosti proti usnesení městského, resp. krajského soudu, o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku za předchozí kasační stížnost by trvání na splnění poplatkové povinnosti znamenalo řetězení řešeného problému a ve svém důsledku by popíralo smysl samotného řízení. Tato okolnost proto sama o sobě nemůže bránit projednání věci a vydání meritorního rozhodnutí* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2007, č. j. 9 As 3/2007 - 77, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.).

Podle § 109 odst. 3 s. ř. s. *Nejvyšší správní soud je vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.*

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel podáním ze dne 8. 2. 2010 požádal o osvobození od soudních poplatků. Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 3. 3. 2010, č. j. 10 A 5/2010 - 34, návrh na osvobození od soudního poplatku zamítl. V poučení tohoto usnesení soud uvedl, že proti němu lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení jeho písemného vyhotovení k Nejvyššímu správnímu soudu prostřednictvím krajského soudu. Toto usnesení bylo stěžovateli doručeno dne 5. 3. 2010 a téhož dne nabylo právní moci.

Krajský soud v Českých Budějovicích současně usnesením ze dne 3. 3. 2010, č. j. 10 A 5/2010 - 38, vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč do sedmi dnů od doručení usnesení a poučil jej, že nebude-li soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, řízení před soudem bude zastaveno.

Stěžovatel na tato usnesení reagoval podáním ze dne 12. 3. 2010, doručeným soudu dne 15. 3. 2010, ve kterém uvedl, že stanovený soudní poplatek zaplatit nemůže, protože na jeho zaplacení nemá finanční prostředky z důvodu nemajetnosti, což doložil v podání ze dne 2. 3. 2010. Konstatoval, že zastavením řízení by mu vznikla újma na základním právu na spravedlivé projednání jeho záležitosti soudem v přiměřené lhůtě a bez zbytečných průtahů, ústavně zaručeném v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod spolu s čl. 10 Ústavy České republiky a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Dne 17. 3. 2010 podal stěžovatel kasační stížnost proti usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudního poplatku; tato kasační stížnost byla krajskému soudu doručena dne 18. 3. 2010.

Krajský soud mezitím dne 17. 3. 2010 po marném uplynutí lhůty k zaplacení soudního poplatku vydal napadené usnesení, jímž řízení o žalobě zastavil.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu *nepředloží-li krajský soud k rozhodnutí kasační stížnost proti usnesení, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o ustanovení advokáta, a nařídí a provede jednání, je řízení zatíženo vadou, která může mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s]. Takový postup popírá právo na právní pomoc (čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 72/2004 - 80, ze dne 14. 4. 2005, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 607/2005, www.nssoud.cz].*

V projednávané věci nastala analogická situace, jakou popisuje citovaný judikát. Skutečnost, že krajský soud nepředložil kasační stížnost proti svému usnesení o

neosvobození od soudních poplatků k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu, resp. že vydal usnesení o zastavení řízení před uplynutím lhůty pro podání kasační stížnosti proti usnesení o neosvobození od soudního poplatku, představuje v právním státě nepřípustný zásah do práva stěžovatele na přístup k soudu, upraveného v čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

Stěžovateli bez pochyby náleží právo, aby Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost jeho kasační stížnosti proti usnesení, kterým jej krajský soud neosvobodil od soudního poplatku, a to dříve, než krajský soud řízení z důvodu nezaplacení soudního poplatku zastaví. Pokud by Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí o neosvobození stěžovatele od soudního poplatku a zavázal krajský soud k tomu, aby stěžovatele osvobodil, nebylo by již možné řízení z tohoto důvodu zastavit. Rozhodnutí o kasační stížnosti, která nebyla Nejvyššímu správnímu soudu před zastavením řízení předložena, má tedy nepopíratelný vliv na další postup a rozhodování krajského soudu v této věci.

Nejvyšší správní soud tak shledal, že řízení u krajského soudu bylo stíženo zásadní vadou, neboť soud porušil právo stěžovatele na přístup k soudu, když stěžovateli odňal možnost dosáhnout zrušení usnesení, kterým nebyl osvobozen od soudního poplatku, a řízení pro nezaplacení soudního poplatku zastavil.

Popsaná vada činí napadené usnesení krajského soudu o zastavení řízení nezákonným ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. K této vadě řízení musel Nejvyšší správní soud přihlídnout z úřední povinnosti, proto se pro nadbytečnost nezabýval jednotlivými kasačními námitkami.

Na závěru o nesprávnosti postupu krajského soudu nic nemění ani skutečnost, že stěžovatel v podání ze dne 12. 3. 2010 sdělil, že soudní poplatek pro nedostatek finančních prostředků zaplatit nemůže. Z tohoto podání totiž nelze usuzovat, že by měl stěžovatel v úmyslu rezignovat na uplatňování svých práv v tomto řízení a nepodat kasační stížnost proti usnesení o neosvobození od soudních poplatků.

Nejvyššímu správnímu soudu tedy nezbylo, než usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 17. 3. 2010, č. j. 10 A 5/2010 - 42, pro jeho nezákonnost zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. *zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.* Na krajském soudu nyní bude, aby po doručení tohoto rozsudku účastníkům řízení opětovně předložil spis Nejvyššímu správnímu soudu, tentokrát k rozhodnutí o kasační stížnosti stěžovatele proti usnesení ze dne 3. 3. 2010, č. j. 10 A 5/2010 - 34, která je u Nejvyššího správního soudu vedena pod sp. zn. 4 As 26/2010.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. krajský soud.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. června 2010

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu